

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

אמור

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
ובן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימייל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2024

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת אמור

- ב..... כחשיכה כאורה - בעוד חשיכה יבין שהכל אורה וטובה
- ה..... חזקו ויאמץ לבבכם - לעולם לא יאבד תקוותו
- ו..... וספרתם לכם - קדושת ימי הספירה
- ח..... ואתה ואתקדש - ימי טהרה
- יא..... טוב ומיטיב - רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד:

shwrtz@bezeqint.net

פרשת אמור

כחשיכה כאורה - בעוד חשיכה יבין שהכל אורה וטובה
בפרשתן (כב כט-ל), 'וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם
 תזבחו, ביום ההוא יאכל לא תותירו ממנו
 עד בוקר אני ה', רמו נפלא רמו בה ה'חתן סופר'
 זי"ע (בקונטרס ניות ברמה עמוד האמונה והבטחון), כי הנה כל
 בני ישראל 'זובחים קרבן תודה' לפני ה' אלוקיני כאשר
 הם מכירים בהנהגת הבורא עמהם במידת הרחמים.
 אמנם פעמים שהבורא מתנהג עם האדם בהסתר ומטמין

א. כתב הרה"ק ה'עטרת ישועה' זי"ע (בסוף פרשתן) בזה"ל, אמור"ר ואמרת הוא ב"פ 'אמור' (ר"ל, שנזכר ב' פעמים לשון
 אמירה, וכאילו נכתב 'אמור' שני פעמים) עולה (בגמטריא) 'פרו רבו' (494), וקריאת הפרשה זו יוכל להיות סגולה לבנים, וזהו
 'להזהיר גדולים על הקטנים' - היינו להוליד ילדים קטנים, עכ"ל.

ואכן, שמעתי מעדים נאמנים על איש יהודי שהמתין כעשר שנים ללדת זש"ק, ובשמעו את הדברים הללו הידר
 מאד בקריאת פרשה זו ככל משפטיה וחוקותיה (אם בדקדוק קריאת שניים מקרא ואחד תרגום, או בלימוד הפרשה עם מפרשיה
 כראוי), ולפקודת השנה נולד לו בן למזל"ט.

ב. שמעו נא למעשה נפלא שנגמר בכי טוב בשבוע שעבר פר' קדושים - נשלח ע"י מנהל מוסדות חינוך בניו יארק,
 באחת הכיתות משמש רבות בשנים 'מלמד' שנתברך בכל מעלה ומידה טובה, ירא ושלם ובעל מידות טובות ואף
 נושא חן בעיני כל רואיו, והיה נראה שכאשר יגיע זמנו להיכנס לעסק השידוכין מיד "יקפצו" עליו... אך מה' יצא
 הדבר והתקשה מאוד במציאת הזיווג, וכך עברו שנים רבות, עד שהגיע כבר ל'ארבעים לבניה', וגם כבר מלאו לו
 מ"ו שנים תמימות ועדיין לא באה ישועתו.

והנה בשנה זו - תשפ"ד, כשהגיע זמן עריכת 'אסיפת הורים' כנהוג בכל שנה, הוחלט לקיימה במוצאי שבת
 קודש, הבחור התחנן בפני המנהל שלא יערכו אסיפה במוצש"ק רק באחד מימות החול כנהוג עד היום, וטעמו
 ונימוקו עמו, שאם תתקיים ה'אסיפה' במוצש"ק, הרי ישבו כל המלמדים כשהם חבושים ב'שטריימל' ורק הוא ישב
 עם קאפלוטש (כובע, שלובשים בחורים גם בשבתות, ולאחר הנישואין רק בחול) לראשו, ויהא גלוי לכל העמים אשר עדיין הינו
 בחור זקן מופלג, וכדי בזיון וקצף... על כן שאלתו ובקשתו שיעשו את האסיפה בשאר הימים כשהכל מהלכים עם
 מגבעת של ימות החול, ואז ייראה כמו שאר המלמדים, נענה המנהל, שאכן יש צדק בדבריו, אך את הנעשה אין
 להשיב, לאחר שכבר הודיעו ופרסמו לכולם את הזמן המיועד אי אפשר להזיזו ולשנותו למועד אחר, אמנם לנוכח
 דבריו יבקש מעוד מלמדים שישבו באסיפה בלי שטריימל, וממילא לא יהא ניכר ה'הבדל'. ואכן הם הניחו את
 השטריימל על השולחן, והוא הניח את כובעו על רגליו שהיו מתחת לשולחן בכדי שלא ייראה קלונו ברבים, ובאמת
 לא הרגישו החורים בכלום, זולתי אחד מהמשתתפים שכן הבחין בזאת, הלה בירר מדוע אינו הולך עם שטריימל
 כפי מנהגם, ונודע לו שהוא עדיין בחור... מיד החל אותו 'שואל' לחשוב בעניינו של הבחור, ולחפש עבורו שידוך
 הגון, ובחסידי ה' זכה בשבוע שחלף לברך על המוגמר ולומר לדבק טוב...

הרי שלך לפניך, הנה כל אותה האסיפה היתה שלא לרוחו, וחשש מבושות נוראות, ועל הכל, אותו רגע שהוא
 נתפס ב... ונתברר שהוא עלטרע בוחער (בחור זקן ומבוגר), אך ה' חשבה לטובה, ודייקא מאותו קושי וכאב צמחה לו
 הישועה שייחל והמתין עליה שנים מרובות כ"כ...

ג. ידוע מה דאיתא בגמ' (ברכות ס:): 'לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד', ולכאורה יש להקשות
 לאיזה צורך האריכו לומר 'לעולם יהא אדם רגיל לומר', מדוע לא סגי בלשון קצרה 'לעולם יאמר אדם'. ומבאר

אינו מבין מה טובה יש בזה. ושלא יהיה כענין מה בספינה וישב לו קוץ ברגלו, אדהכי והכי הפליגה שאמרו בגמרא (נדה לא.) מעשה באחד שרצה לילך הספינה והוא נשאר מאחור - ביבשה, התחיל להתרעם,

הגה"ק ה'בן איש חי' ז"ע (בן יהודע, שם) כי נקטו לשון כזה להורות לאדם שגם אם באים עליו 'צרות' בזה אחר זה, אל יאמר שיש לו ראייה וסימן שזו צרה ולא טובה שהרי 'דחה דחיתני לנפול', וכבר עברו עליו כמה וכמה מקרים לרעה בזא"ז, א"כ 'רגליים לדבר' שהוחזקה הצרה, על כן אמרו 'לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד', שאפילו במצב שנראה שיש רגילות לצרות כדבר שאין בו הפסק עדיין יהא רגיל - יאמר ויחזור ויאמר. וע"ז הביאו ראייה מהמעשה שהיה לו לרבי עקיבא ותלמידיו שלא נתנו לו מקום ללון והלך וישן ביער, וכיבתה הרוח את הנר ואכל חתול את התרנגול וכן אריה אכל את החמור, ולבסוף עברו שודדים ונתברר שהיה הכל לטובה, והנה ד' פעמים היה נדמה לרעה, אולם רבי עקיבא התחזק בבטחונו כצור החלמיש, והיה רגיל על לשונו לומר לטב עביד, כי לעולם אין רע יורד מן השמים.

יש שהקשו, מדוע לא חזר רבי עקיבא והדליק את הנר לאחר שנשבה הרוח וכיבתה אותו, והרי מסתמא היו בידו אבני צור שניתן לשפשפם ולהוציא מהם גיצי אש, אלא ביארו בזה (בשם הגה"ק ה'בן איש חי, ומרגלא בפומיה דהגה"צ רבי יענקלה גלינסקי זצ"ל) כי רבי עקיבא ידע היטב שלא הרוח מכבה את הנר אלא הקב"ה שלח את 'רוח סערה עושה דברו' לכבות, ואם הקב"ה עשה כן שמע מינה שזו הטובה האמיתית עבורו, ועדיף לו לשכב בחושך מאשר להדליק את הנר, על כן קיבל את 'הדין' באהבה ואמר 'כל דעביד רחמנא לטב'...

וכך כתב האלשיך הק' ז"ע (דברים ו ה) לבאר מה שאמרו חז"ל (ברכות פ"ט מ"ה) 'ואהבת את ה' אלוקיך בכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך', וכלומר שאם אומרים לו אומות העולם שיעבור עבירה ואם לאו יתרגוהו, הרי זה מחויב למסור נפשו ויהרג ולא יעבור, וזהו קיום מצות ואהבת את ה' אלוקיך בכל נפשך - אפילו אם צריך למסור נפשו. וצ"ב, מדוע הזכיר התנא אפילו הוא נוטל את נפשך, והיה לו לומר אפילו נוטלים [והיינו, אותם שרוצים להעבירו על דת] את נפשך, אלא שבאו חז"ל להקל על מי שעומד בנסיון ואמרו לו, זכור, 'הוא' נוטל את נפשך, אין ביד שום בריה בעולם ליטול את נפשו אם לא ציווה ה', וכאשר ישית אל ליבו שהקב"ה נוטל את נפשו ממילא יבין ש'נטילת נפש' זו היא לטובתו, כי כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד, וכבר יהא נקל אצלו לאהוב את ה'.

ואין הדברים אמורים דייקא באופן שאחרים מריעים לו, אלא גם כלפי עצמו, באופן ש'טעה' והזיק לעצמו - יזכור היטב שהקב"ה הוא מסבב כל הסיבות והוא גרם לו לאותה טעות ומכשול, וממילא לא 'יאכל' את ליבו ולא יצטער אלא ידע שהכל מאתו ית' וממילא הכל לטובה. וכך איתא ב'מדרש משלי' על הפסוק (משלי טז א) 'לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון' - 'להודיעך שהכל מיד ה' לא מן האדם, לא מחשבת לב ולא דבור לשון, שנאמר ומה' מענה לשון', והרי שכל דיבור ודיבור, תיבה והגה שמוציא בלשונו אין זה מעצמו אלא רק מיד ה' וברצונו ית'.

ד. מעשה היה לאחרונה ממש בעי"ת ליקוואד יצ"ו, וכך מספר איש החסד העוסק ב'חברת הצלה' שם, ביום חמישי באישון ליל התקבלה 'קריאה' לבוא לעזר לתינוק המתקשה בנשימתו, המתנדב מיהר לבית התינוק, בדקו ומצא שהכל כשורה, והסיבה שכבדה עליו הנשימה היה מחמת שבכה מקודם זמן ממושך, ואין שום סיבה וצורך לקחת אותו לבית החולים, אבל אם הילד עמדה על שלה בעקשנות גדולה שמוכרחים לפנותו לביה"ח, לשם כך הזעיקו את הרופא של התינוק, ואף הוא טען שהכל כשורה ב"ה, אך בראותו את הלחץ אשר האמא נתונה בו וגודל חרדתה ופחדה אמר שכדאי לקחת את התינוק לביה"ח בכדי להרגיע את האם.

כאשר חזרו מבית החולים בשעה מאוחרת עד מאוד, הבחין המתנדב ברכב החונה בצידי הכביש, והיה נראה לו שיש שם איזה מישהו בחוץ האוחז בידיו תינוק, ופנה אל נהג האמבולנס וביקש ממנו לעצור בכדי לבדוק אם יש כאן מישהו הזקוק לעזרה, אכן ה'נהג' שלא הבחין בכלום מחמת החשיכה, טען כנגדו אין כאן כלום... ומה שאתה רואה הוא רק פרי דמיוןך עקב העייפות הגדולה השורה עליך... אעפ"כ התחנן המתנדב אל הנהג שיואל בטובו לעצור, ונעתר לו. מיד ברדתם מהאמבולנס כבר שמעו 'צפצופים' - סימן ברור להפרעה קשה בדרכי הנשימה, התקרבו עוד וראו מחזה נורא, אמא האוחזת בידה האחת בבנה הנאבק בקושי עצום על כל נשימה כשצבע עורו כבר נהפך ל'כחול' (צבע בלויא) ובידה השנית אוחזת בסעלפאון (פלאפון) והיא בוכה... והבחינו מיד שהתינוק באמצע התקף אסטמה חריף והוא בסכנת נפשות ממש, והצילו את חייו ברגע האחרון. בדרכם לביה"ח אמרה להם האמא, שיש לה פליאה רבתי, הרי זה עתה ניסיתי להזעיק בסעל' את אנשי ההצלה לחוש לעזרתי, ולא ידעתי לומר להם את המקום בדיוק מאחר שהיה זה בכביש ראשי, והנה 'טרם' אקרא אתם תענו, עוד אני מדברת ואתם תשמעו'...

באר הפרשה - פרשת אמור

לזמן ה'אור', כשתתגלה הטובה שהייתה טמונה במה שאירעו, וכאותו שישב לו קוץ ברגלו שהודה רק אח"כ כשהבין טובתו כששמע שהספינה טבעה, וזהו שסיים הכתוב אני ה' - דעו שאני הוא בעל הרחמים, ומאתי לא תצא הרעות, ולכן ראוי לכם להודות מיד על כל מה שיבוא עליכם עוד קודם ההצלה.

ובך פירש הרה"ק ה'נועם מגדים' זי"ע את הכתוב בפרשתן (כא ו) 'קדושים יהיו לאלוקיהם ולא יחללו שם אלוקיהם וכו' והיו קודש', והרי שם 'אלוקים' מורה על מידת הדין, ובא הכתוב 'ללמד לאדם דעת שהיסורין הבאין עליו הם הם המביאים אותו לקדושה רבה ויתירה', כאשר חכמים הגידו (ברכות ה.) כל שהקב"ה

ואח"כ שמע שטבעה הספינה בים וחזר והודה לה', כי באמת, אין זה 'תכלית' האמונה, אלא שגם בעת החשיכה לא יתרעם אלא מיד יודה לה' כי טוב הוא.

ובזה יתפרש לשון הכתוב, וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו שבוודאי אחרי שהישועה יגיע אזי תזבחו תודה, ויהיה אז 'לרצונכם' בשמחת הלב בשלימות, אמנם אין זה די למי שמוחזק במידת הבטחון אלא ביום ההוא יאכל, מיד 'ביום ההוא' שנעשה עמו דבר, הן לטוב הן למוטב, יאכל כלומר שיאמין כי 'הנאה' באה לידו (וכדאיתא בגמרא בכ"מ ש'יאכל' פירושו 'הנאה'), ותיקף ומיד יזבח זבחי תודה בלב שלם. ומזהיר הכתוב לא תותירו ממנו עד בוקר - אל תמתין ל'בוקר', כלומר,

והוסיפה לספר להם תקפו של נס, שהיא נסעה לשדה התעופה (עירפארט) בכדי לטוס למדינת שיקאגו לשהות אצל הוריה בשב"ק, ובהגיעה לשם התברר ש'משום מה' התבטלה הטיסה, וכבר אין לה דרך להספיק להגיע לשיקאגו לפני שבת, בדלית ברירה שבה על עקבותיה בצער ובכאב על הפסד הנסיעה, ועתה התברר לה גודל חסדי ה' ורחמי המרובים, כי אילו אכן הייתה 'מצליחה' לטוס למחוז חפצה, ובאמצע הדרך - בין שמים לארץ - היה לתינוק את ה'התקף' מי יודע מה היה עולה בגורלו, ורק בזכות שהתבטלה הנסיעה על כן ניצל התינוק ונשאר בארץ החיים. ללמוד וללמד, לעולם אל יבכה על ש'הפליגה הספינה' וכיוצא בדבר, כי רק מכך תבוא לו הישועה והרווחה. זאת ועוד, עוד בטרם החל ה'יצרה' כבר הקדים הקב"ה רפואה למכה, שהקב"ה נורא עלילות 'הכניס' עקשנות בלב אמא אחרת שיקחו את בנה הקטן לבית החולים כשאין שום צורך בדבר, והכל בשביל לסבב הצלת נפש אחרת מישראל... ה. כתיב בפרשתן באמצע פרשת המועדות 'ובקוצרם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם', ואמרו חז"ל (בתוי"כ) 'מה ראה הכתוב ליתנם באמצע הרגלים, אלא ללמד שכל מי שמוציא לקט שכחה ופאה ומעשר עני מעלים עליו כאילו בית המקדש קיים והוא מקריב קרבנותיו לתוכו, וכל שאינו מוציא אלה מעלים עליו כאילו ביהמ"ק קיים ואינו מקריב קרבנותיו לתוכו' (וכע"ז גם ברש"י). ועדיין צריך ביאור מה דמיון נתינת צדקה לעני להקרבת קרבנות בבית המקדש, ומדוע מי שאינו נותן מתנות עניים נחשב כמי שאינו מקריב קרבן.

ומבאר הגאון רבי נתן געשטענער זצ"ל (בספרו להורות נתן) כי 'בית המקדש' הינו המקום בו בחר הקב"ה להשרות שכינתו שם, ובזמן הזה ה'עניים' הינם בית המקדש, שהרי אמרו חז"ל (סוטה ה.) 'אני אשכון את דכא' - שהקב"ה שוכן אצל שבורי לב ונדכאי הרוח, נמצא שזה שאינו נותן צדקה לעני הרי הוא כמי שאינו מקריב קרבנות בבית המקדש, שהרי יש לפניו 'בית המקדש' - העניים, ואינו נותן להם. והדברים נוראים למתבונן עד כמה הייסורים מרוממים את האדם ומביאים עליו קדושה עצומה - עד שהוא כבית המקדש.

ובאמת אמרו כי אין לתאר ואין לשער עד כמה גדלה מעלת שבורי לב, ועד כמה אהובים וקרובים הם לפני המקום ב"ה. וכך מצינו, בעת שעלה נבוכדנאצר מלך בבל על ירושלים, 'והגלה את כל ירושלים ואת כל השרים ואת כל גבורי החיל עשרת אלפים גולה וכל החרש והמסגר, לא נשאר זולת דלת עם הארץ' (מלכים ב' כד יד). וכתב ע"ז ה'שבט מוסר' בספרו 'מעיל צדקה' (אות תתקנז) וז"ל, בא וראה מעלת הדלים, כי הנה שרי ישראל וגדוליהם יכול האויב לשלוט עליהם וכו', אך הדלים השפלים כיון דשכינה עמהם לא ניתן רשות לאויב לשלוט בהם והשאיר אותם בארץ, כי לא רצה הקב"ה לעזבם מאצלו וכו', ומה יצא הדבר לשים בלבו להניחם כדי שלא יצאו מאצלו כי מרכבה שלו הם, עכ"ל. והדברים נוראים, ששבורי לב הם מרכבה לשכינה יותר מ'ארזי הלבנון אדירי התורה' - אותם 'חרש ומסגר' שאמרו עליהם חז"ל (גיטין פח.) 'חרש' - שבשעה שפותחין נעשו הכל כחרשין, מסגר - כיון שסוגרין שוב אינן פותחין (ופירש"י, הלכה שהם סגורים בה שאינם יודעים להשיב לשואליהם שוב אין לה פותחין אחרים), וכביכול הקב"ה צריך שהם יהיו עמו בקרבתו.

מגדים' זי"ע וול"ק, היות כי כן דרכן של קצת בני אדם כי יקרה להם מקרה חטא ועון ח"ו, אזי ירבו עצבותם כל הימים, ובאמת זה דרכם כסל למו, ובוודאי שצריך חרטה במרירות גדול על חטא ועון, אך זה בשעה וקצת מהיום, ואילו אחר זה יבטח בשם ה' וישען באלוקינו כי ירבה לסלוח, וירחיק העצבות' כי זהו שומאה רבה, וגורם סילוק השכינה וההארה בידוע, והעבודה זרה תקרא בשם 'עצבים' - שמעציבין עובדיהם, וזהו לנפש לא יטמא בטומאת העצבות, בעמיו, בעת שהוא בכביית הקדושה ועמיה ואזלא [עמיו' מלשון גחלים עוממות], אך ככה יתנהג, כי אם לשארו, השארת הקדושה שנשאר בו^ה, הקרוב אליו, יראה להתקרב לה'. עב"ל^ט.

חפץ בו מדכאו ביסורים', ובוזה יתפרש לשון הכתוב, קדושים יהיו על ידי 'אלוקיהם', ר"ל על ידי מידת הדין הבאה עליהם. והוסיף לומר ולא יחללו את שם אלוקיהם - שלא יבעטו בייסורים, כי בזה הם מחללים את המתנה שנתן להם הקב"ה, כי בעצם אינם אלא לטובה ורק נראים כמידת הדין ונקראים ב'שם אלוקיהם' (שהם רק מכונים בשם 'אלוקים', אבל לאמיתו של דבר כולם ממקור החסד והרחמים).

חזקו ויאמץ לבבכם - לעולם לא יאבד תקוותו

בפרשתן (כא א-ב), 'לנפש לא יטמא בעמיו, כי אם לשארו הקרוב אליו', וביאר הרה"ק ה'נועם

גם נלמד מכאן להשיג אפס מקצהו מה יקר מעלתו של האיש שזוכה לסייע להם, וכאמור שהרי הוא כמקריב קרבן בבית המקדש, וכמו שאמרו להמחיש את הדברים בדרך מליצה, שהמנהיג את היושב ב'כסא גלגלים' (Wheelchair) הרי הוא כמי שזוכה להנהיג את ה'מרכבה לשכינה'...

1. אומרים שהרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע היה אומר בשם הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע, שבשמים אין אומרים 'פלוני עבר עבירה'... אלא כך אומרים, לפלוני יש כעת אפשרות לשוב בתשובה שלימה.

2. מעשה היה בימי הרה"ק ר' דוד מטאלנא זי"ע אשר איש אחד ביקש לשלוח יד בנפשו ח"ו ועלה על הגג כשהוא מחשב לקפוץ מן הגג עדי ארץ, ניגש אליו הרה"ק ואמר לו, וכי 'חכמה' היא לקפוץ מלמעלה למטה, הרי אפילו נער קטן וטיפש יכול לעשות כן, הבה ונראה כוחך וגבורתך אם תוכל לקפוץ מלמטה עד למעלה... וכמובן שהאיש מילא פיו שחוק וכבר לא אבה עשות השטות הגדולה.

ולענייננו אנו, אין כל 'חכמה' להוריד את האף ולהישבר לאחר 'נפילה', שהרי כולם יכולים לעשות כן... אלא בזאת יתפאר האדם, שגם במצב שכבר נפלו פניו יצליח לרוממם עדי מרום...

3. חיזוק נפלא הוכיח הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע מהאמור בפרשתן (כא ד) 'לא יטמא בעל בעמיו להחלו', ופירשו חז"ל (תו"כ כא י, וכמובא ברש"י) שהכוונה לכהן שנשא גרושה באיסור, שאסור לו להיטמא לה לאחר מותה, ועתה בואו חשבון במי הכתוב מדבר, בכהן 'עברייני' (שייגעץ) שעבר איסור בפרהסיא, שהרי נישואין הם עניין המפורסם לכל, ונעשים במעמד רבים מישראל, ומסתמא בית דין ניסו לקיים מה שנאמר (פסוק ח) 'וקדשתו', וכפירוש רש"י 'בעל כרחו, שאם לא רצה לגרש הלקה ויסרהו עד שיגרשו' ולא עלתה בידם להפרישו מן האיסור לגודל קשיות ערפו, ומעתה מה שייך לומר לאותו כהן נבזה 'לא יטמא', וכי איזו קדושה נשאר בו לאחר כל מה שעולל... אלא מכאן ראה ברורה וניצחת, כי כל יהודי אף אם נמצא במצב השפל ביותר, אחר שכבר הרבה לפשוט ח"ו עדיין נשאר בו קדושה עליונה, וגם אותו מזהירין 'לא יטמא' - יזהר וישמור על קדושתו לבל יטמא לאותה מתה...

הוסיף על כך בספר 'טעם הצב' (להר"צ אברומוביץ זצ"ל) שהנה 'אונקלוס' תרגם פסוק זה 'לֹא יִסְתָּאֵב רַבָּא בְעֵמָה לְאַחֲלוּתָהּ', וביאר הרמב"ן מהו 'רבא בעמיה' - נכבד בעמו (עיי"ש), ועפ"י דברי ה'בית ישראל' יש לומר שכך אמר הכתוב לאותו כהן שחטא בגרושה, הרי אתה נכבד בעמך, גם לאחר כל מה שחטאת עדיין יש בך מקדושתו של אהרן, על כן היזהר שלא להיטמאות... ולדין ייאמר לכל איש ואיש מישראל - אתה נכבד בעמך, אל 'תחלל' קדושתך...

וכבר אמר הרה"ק ר' מנדל מרימינוב זי"ע, שהנה כל מקור הדין ש'כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה', נלמד (מגילה כג:) ב'גזירה שוה' ממה שנאמר בפרשתן (כב לב) 'ונקדשתי בתוך בני ישראל', ולמדו גזירה שוה 'תוך - תוך' מהנאמר בעדת קרח נאמר (במדבר טז כא) 'הבדלו מתוך העדה', ושם היו 'עשרה' ומקורו מ'עדה' - עדה' מהמרגלים שנאמר בהם (שם יד כז) 'עד מתי לעדה הרעה הזאת', שאף הם היו עשרה [שהרי יהושע וכלב לא היו בכללם]. ולכאורה תמוה שכל ה'לימוד' לכל דבר שבקדושה - ילמדו דייקא מכל החוטאים בבני ישראל, כעדת קרח ועדת המרגלים. אלא אדרבה הא גופא באה הגמ' ללמדנו, שאפילו רשעים גמורים כקרח ועדתו וכמרגלים הרי ה'תוך' -

באר הפרשה - פרשת אמור

וספרתם לכם - קדושת ימי הספירה
בפרשתן (כג טו-טז), 'וספרתם לכם ממחרת השבת'
 מיום הביאכם את עומר התנופה" שבע
 שבתות תמימות תהיינה, עד ממחרת השבת השביעית
 תספרו חמישים יום'. צא ולמד על תוקף קדושת הימים
 ממה שכתב הרמב"ן (פסוק לו) ודימים הספורים בינתיים
 בחולו של מועד, כלומר שכשם שחול המועד הוא הימים
 שבין יו"ט ראשון לאחרון של חג, כך ימי ספירת העומר
 הם כחול המועד בין פסח לעצרת².

הגה"ק החד"א ז"ע (לחם מן השמים, תרומה אות כא) מביא
 משמו של רבינו אפרים על הכתוב (שמות כו ו)

ביוצא בדבר פירש הרה"ק ה'בת עין' ז"ע, כי הנה
 'עמיו' בנימטריא 'ענו', ובא הכתוב להורות שאל
 יטמא נפשו בענווה פסולה על ידי הסתת היצר הרע
 האומר לו הן הרבית לחטוא ומה לך להתקרב אל
 הקודש, 'רק שינחם את עצמו במה שאמר ה' בנים
 אתם לה' אלוכם (דברים יד א) וברחם אב על בנים
 בן ירחם ה' עלינו לקבל עבודתינו כמו שהם' וכו', וזהו
 שמשיים הכתוב כי אם לשארו הקרוב אליו, ר"ל שיוכור
 שהקב"ה הוא 'קרוב' אליו, והתייחס לבני ישראל בכמה
 לשונות של אהבה וחיבה בחינת 'בנים', ולא זו מחבבה
 עד שקראה 'בתי' (שהש"ר ג ב).

בפנימיותם 'טוב' הם, ועדיין תקנה יש להם, כי כל מעשיהם הרעים אינם אלא כמלבוש חיצוני, ומהם נלמד על כל
 דבר שבקדושה.

ט. בכוחה הגדול של התחדשות אספרה נא מעשה, הרבנית של הרה"ק רבי משה מקאברין זי"ע בקשתו מאד
 שיבטיח לה חלק ב'גן עדן' שלו... אמר לה הרה"ק, מי יודע אם יהיה לי חלק בג"ע, בשביל מה יתנו לי ג"ע...
 אכן, אני מאמין ובוטח על דברי חז"ל שאמרו 'כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב', והסביר
 הרה"ק, מה הכוונה השונה הלכות, שבכל יום הנו 'הולך' בעבודת ה' (וזהו 'הלכות'), ואעפ"י שהוא רואה כי עדיין לא
 התחיל מאומה, בכ"ז הוא שונה והולך - חוזר, ללכת שוב ושוב בדרכי עבודת ה'. גם אם לא התקדם עד עתה הרי
 היום הוא שב ומתחיל ללכת שוב, ובזכות זה הנו 'מובטח' בחלק לעולם הבא.

ואלי יש מקום להוסיף, כי חז"ל אמרו (מגילה כח:): 'אל תקרי הליכות אלא הלכות' - אפילו אם מצדך אינך קורא
 לזה הליכות, כלומר שהנך מחשיב כמו שלא הלכת מאומה בעבודה, אינך מרגיש שעשית משהו, מ"מ 'אלא הלכות'
 תהיה שונה הלכות כאמור - שמתחיל מחדש ללכת, ובוזה תהיה מובטח שאתה בן עוה"ב.

י. איתא באבודרהם (תפילות הפסח) הטעם שסופרים 'ספירת העומר' בימים אלו דייקא, כי בימים אלו - ימות הקציר,
 עת החמה בגבורתה מחממת את כל העולם מתעורר באדם רתיחת הדם ללהטו אחר התאוות ובקשות הנאות
 עולם הזה, ולכן ניתנו הימים לתקן עצמנו כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו, ומהאי טעמא תקנו לקרוא פרקי
 אבות בשבתות אלו ללמד את האדם דעת מה חובתו בעולמו, להכניע נפשו שלא תחפש אחר דברים המזיקים
 לנפשו. עפ"י יש לפרש שכשם שנותנים לתינוק מיד לאחר היוולדו תרופה לחסן את גופו שלא יחלה, כך נתן לנו
 הקב"ה ברחמי את ימי ספירת העומר מיד בתחילת ימי הקיץ לחזק את הנפש שלא תמשך לחטא ועוון.

יא. הנה הקשו רבים, מדוע נקרא העומר בשם 'עומר התנופה', הרי ענין התנופה לכאורה אינו אלא 'סעיף קטן'
 בכל הקרבת העומר, ואינו עיקר העומר, מה גם, שהביכורים והשלמים אף הם טעונים תנופה, ולא מצינו שנקרא
 שם 'שלמי תנופה', ומבאר הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע שבא לרמז בזה שעל האדם לנער עצמו - זיך געבן א
 גוטן שאקל, כדי להתנער כליל מהגשמיות לרומם עצמו משקיעתו בתוככי הטבע. דוגמת תנופת הלויים שנועדה
 לנערם מן העולם ולהעלותם להיות קודש קדשים. תנופה והתנערות זו היא הקדמה לעבודת ימי הספירה בהם צריך
 להכניע עצמו ולמסור כל רצונותיו להקב"ה, אך כדי להגיע לדרגה זו צריך קודם האדם תנופה וטלטלה.

וכידוע שפעם פגש הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע יהודי של"ע כבר היה כ"כ מנותק מהיהדות עד ששום
 דיבורים לא הועילו לו רח"ל, מה עשה, תפסו בדש בגדו וטלטלו טלטלה עזה, מתוך זעקה - עד מתי תסתובב כך
 עלי אדמות, מיד נודעזע הלה וזעק זעקה גדולה ומרה שרוצה לשוב בתשובה. והיינו שלפעמים האדם כ"כ התנתק
 משרשו עד שהוא נצרך לטלטלה ותנופה גדולה כדי לחזור לשרשו ולשנות מהותו, ומשום כן נקראת מצות העומר
 על שם התנופה שזה עניינה של מצוה זו שיטלטל האדם את עצמו וישנה מהותו (נת"ש ח"ב עמ' שיז).

יב. אמר על כך הרה"ק מרוזין זי"ע, שהנה לפי דברי הרמב"ן יש לאסור נישואין בימי הספירה, כדרך שאין נושאים
 נשים בחולו של מועד, והיינו מטעם של שמחה, ולאידך, איתא בשו"ע (סי' תצ"ג ס"א) כי הטעם לאסור שמחת

לך שבע שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה, ותמוה לאיזה צורך נאמר בכתוב 'והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה', וכי אין אנו יודעים ש'שבע שנים שבע פעמים' עולה למניין מ"ט שנה. אלא שבא לרמוז כאן על ימי ספירת העומר 'שנקדש אותם ונספור מלשון זיכור וספירה שיהיו ספורים ומזוככים אצלנו עד שיחשב יום לשנה יום לשנה'. וממשיך החת"ם שבצירוף יום החמישים הוא יום מתן תורה עולה המניין לחמישים שנה בקדושה. והנה ידוע שכל דבר שבקדושה נחשב כפול, על דרך שאמרו בגמ' (בכורות ה.) 'מנה של קודש כפול היה', וזהו שנאמר במרגלים (במדבר יד לד) 'יום לשנה יום לשנה' שנזכר ב' פעמים יום, כי כל יום נחשב לשניים. ולפי זה חמישים השנה הנכללים בספירת העומר עולים למאה שנה, והיינו שכל יום של ימי הספירה נחשב כמאה שנה^{טו}. וכבר נאמר (תהילים צ ו) 'ימי שנותנו בהם שבעים שנה', ושבעים פעמים מאה שנים (שבספירת העומר בכל שנה ושנה משבעים שנות חייו) עולים סך הכל למניין שבעת אלפים שהם כנגד כל שנות

'ועשית חמישים קרסי זהב', שהוא מכוון על חמישים ימי הספירה הקדושים, וכמו שה'קרסים' המה המחברים בין יריעות המשכן, כך אלו הימים המה ימי חיבור בין בני ישראל לבין אביהם שבשמים".

נוראות כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (החודש תרל"ט) בשם הוזה"ק (תצוה קפג: עיי"ש) 'דמאן דנטיר הני יומי מפסח עד עצרת אין צריך לבוא במשפט בתשרי' - השומר ונוהר בסור מרע ועשה טוב בימים שבין פסח לעצרת הרי הוא מתוקן ועומד ואינו צריך לבוא לפני המלך המשפט ביום הדין.

ואילו הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (ד"ה וספרתם בד"ה לא נודע השנה) מביא משם האריז"ל שכמו שמפסח ועד העצרת הוא זמן גידול כל הפירות והתבואות, כן הוא זמן גידול הנפש^{טז}. וכן מצינו בלשון הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ב ד"ה ימי) 'וכל השנה תלוי באלה הימים'^{טז}.

נוראות מצינו בחתם סופר (דרשות רפ.) על גודל קדושת הימים, שהנה נאמר במצוות יובל (כה ה) 'וספרת

הנישואין בימים הללו - מפני האבלות שמתו בו תלמידי רבי עקיבא, ומה האמת שמחה או אבלות. ויש לבאר כי הדבר תלוי באדם עצמו, שאם מטהר עצמו בימי הספירה הרי ימים אלו הם בבחי' ימי חול המועד, ואם לאו אזי אינם אלא ימי אבלות.

יג. בענין ימי הספירה, מעשה באיש הנקרא 'שלאמזל' (שלומיאל) שהיה עני ואביון ומחוסר פרנסה, היות ומזלו חמק ממנו בכל מה שניסה לעסוק לפרנסתו, פ"א בא בימים שבין פסח לעצרת ובכה לפני רבינו, ערכתי סגולת השליסל חלה (חלת מפתח, בשבת שאחר הפסח) הידועה כסגולה נפלאה לפרנסה, און ס'ארבעט נישט (הסגולה לא עובדת ולא פעלה את פעולתה), המיניס בבנק הולך וגדל, אין בכיסי אפילו פרוטה שחוקה אחת ויחידה אמר לו הרבי, תנוח דעתך, הסגולה עובדת היטב היטב, אלא שאתה אינך עובד - אינך מזיז עצמך, אינך נוקף אפילו אצבע קטנה ל'השתדלות' לפרנסה. כיו"ב, יבוא אברך ובחור ויתלונן, בכל לילה ולילה בימי הספירה המסוגלים לטהרה ולתיקון המידות והמעשים הנני עומד וזועק ומבקש ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה... אבל ס'ארבעט נישט, איני מרגיש כל התעלות אפילו בטיפה מן הים, הימים והסגולות אינם עובדים - צא תאמר לו הימים עובדים אלא שאתה אינך עובד מאומה... אם אכן תתחיל לעבוד תראה כמה הימים הללו פועלים לך לטובתך.

יד. וכבר כתב המהר"ל (חידושי אגדות, ר"ה) שלא בכדי קבע הקב"ה מועדי השנה בהם יראה כל זכורך את פני האדון לפי התבואה הגדלה בחודש האביב ונקצרת בחג השבועות - חג הקציר, אלא, שהצמיחה בגשמיות מרמזת גם על הצמיחה ברוחניות, כי בחג האביב - בחודש ניסן הוא הזמן המסוגל לגדול ולהתעלות, עד זמן שקוצר פירותיו הרוחניים בשבועות.

טו. נוראות כתב ב'נהר שלום' להרה"ק הרש"ש זי"ע (דף לב:) וז"ל. כי פסח וימים אלו הם שורש לכל ימות השנה, ובדרך שאדם הולך בהם - בה מוליכים אותו כל ימות השנה.

טז. הנה התורה אמרה (דברים י יב) 'ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלוקיך', י"ל, שקאי על ימי הספירה, כי אין 'ועתה' אלא לשון תשובה (בר"ר לח ט) - והרי ימים הללו ימי תשובה הם (וכן אומרים בשם הרה"ק רבי אהרן מזיטאמיר שימי הספירה עולים במעלה על 'עשרת ימי תשובה', וכן בבית אברהם' כתב כמ"פ שהם כנגד עשיית) וגם נקראים ימי הללו ימי יראה (עפ"י דברי המהרש"א ע"ז ג. ד"ה בתוס' שבימי הספירה קונים בני"י את היראה הטהורה) - ולכן אמרו חז"ל בפסוק

באר הפרשה - פרשת אמור

העולם הזה (עי' ר"ה לא.). ומבואר בדבריו, שימי הספירה שקולים כנגד כל שנות קיום העולם מיום ברוא אלוקים ארץ ושמים".

ואטהר ואתקדש - ימי טהרה

כתב רבינו ה'אור החיים' הק' זי"ע לבאר לשון המקרא 'וספרתם לכם', וז"ל, ובדרך רמו, רמו באומרו 'וספרתם', על דרך אומרם ז"ל כי נשמות עם

זה שנאמר גם 'ועתה' וגם 'כי אם ליראה' - אל תקרי מה אלא מאה (מנחות מג:). אל תקרי 'מה' שהימים הללו הם דבר קטן (מה - קליניקייט) אלא 'מאה' - השומר אותם כראוי נחשב לו כמו שתיקן מאה שנים משנות חיים.

יז. והנה בהגיע יום החמישים - חג השבועות זמן מתן תורתנו, הכל מבקשים ומתחננים ותן בלנו בינה להבין ולהשכיל, חננו מאתך חכמה בינה, כי אכן ידוע מאמר העולם - בעל המאה בעל הדעה, מי שהיה בעל המאה - שנחשב תיקונו בימי הספירה מאה שנים, בעל מאה כזו אכן יזכה לדעה ראויה בתורה.

סוף דבר הכל נשמע - ינצל כל רגע ורגע, כל שעה ושעה מימים הללו, כי לפי החשבון כל שעה נחשבת כשבועיים

תמימות, וכשיתקדם ויוסיף עוד שעה טובה ועוד שעה טובה בא יבוא ברינה למעלות רמות ונפלאות.

יח. מעשה בשני ידיים מנוער, אחד חכם ואחד טיפש, השנים עברו יחדיו את כל ימי נעוריהם, משבגרו נפרדו דרכיהם, החכם יצא לעולם הגדול ועשה חיל ב'עסקיו' והטיפש לא עשה מאומה ונשאר על מעמדו. פעם נפגשו השניים, ביקש הטיפש מהחכם, ידידי מנוער, גלה נא לי סודך הכמוס עמך, במה העשרת כ"כ, אמר החכם, מפעם לפעם הנני נודד למרחקים שם הנני קונה 'סחורה' ומביאה הנה, ובכסף שאקבל כאן תמורת ה'סחורה' הנני מתפרנס ברווח. תמה הטיפש על מעשיו, וכי ל'חכם' אתה נחשב, וכי איזה רווח יש בזה - לקנות 'סחורה' במרחק תמורת מעות טבין ותקילין ולהביאה הנה למוכרה בעד מעות, הרי סוף דבר תשאר עם מה שהיה לך מעיקרא 'מעות' ללא סחורה, החל החכם להסביר, שקונה סחורה הרבה בזול ומוכר הכל קימעא קימעא ביוקר, וממילא נשארים בידו יותר מעות ממה שהיו בידו בתחילת הדרך וזהו שכרו. ועדיין לא נרגע הלה ברוחו, בהוסיפו להקשות, הרי יש לסוחר הוצאות הדרך, ועליו לישון במלון בעת שהותו ביריד וכיו"ב, נמצא שהכסף שהוא מרוויח כלה על הוצאות אחרות, ושוב חזרה הקושיא למקומה - מה רווח יש בכל טלטולי הדרכים, כיצד תתעשר, בלית ברירה הוציא העשיר החכם את פנקסו שבו נכתבו כל הוצאותיו והכנסותיו, והראה לו בפרוטרוט, כך וכך הוצאות היו לי, כך וכך הכנסות היו לי, ונמצא בשורה התחתונה רווח בסכום כך וכך... ויהי כאשר שמע מיודענו הטיפש את דבריו, הוסיף להקשות, אם כנים דברך, שהעיקר הוא מה שנכתב בשורה התחתונה, מדוע עליך להיטלטל בדרכים, ליסע למרחק מרחקים מביתך, קח נא את ה'פנקס' - כתוב בשורה התחתונה ככל אשר עולה ברצונך ל'הרוויח' והכל בא על מקומו בשלום, והנה אך למותר להסביר גודל טפשותו של אותו חסר דעה, שהרי מה יועיל אם ירשום בפנקסיו שרוויחו גבוהים יותר ממה שהם באמת, כי עצם הנייר אינו כי אם חספא בעלמא, וכל תכלית עבודתו היא שלפי האמת יהיו לו הכנסות והוצאות וכו' ובזה יתרבה ממונו באמת, והיינו שחייבים להיות שם - לעסוק בפועל במו"מ.

כיו"ב ממש הוא לענין הספירה, עלינו לזכור כל היום היכן הננו נמצאים - ולשהות שם - בתוככי ההכנה לקראת קבלת התורה, לעסוק בתורה ובתיקון המידות כל אחד באשר הוא, ואז יבוא בכל לילה לסכם בשורה התחתונה, הנה היום כך וכך לעומר, כבר התקרבתי עוד קצת לקראת ה'ר סיני', אבל לא סגי לספור ספירת העומר בתפילת ערבית ברחימו ודחילו בקולות וברקים, ואילו במשך כל היום להסיח דעתו לגמרי מכל עבודת האדם בימים אלו. כי אין הנהגה זאת דומה אלא לאותו טיפש שבסכלותו טועה וחושב שאפשר לשנות התוצאות ע"י שמשנה את המספרים בשורה התחתונה - כשיספור בסוף היום 'היום כך וכך'... ואף שאין לזלזל ח"ו בקיום המצווה כראוי, מ"מ העיקר חסר מן הספר.

יט. מנהג רבים לומר אחר ספירת העומר תפילת 'רבנו של עולם אתה ציוותנו על ידי משה עבדך לספור ספירת העומר כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו וכו', אכן באמירה לחוד 'לא יצא'... אלא העיקר הוא הצעקה

הוסיף על כך הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע שהרי 'מידה טובה מרובה', ובוודאי הזמן נרמא לראות בעודו בעולם הזה לטהר ולקדש עצמו בימים אלו - שלא יצטרך לראות פני גיהנום.

והנה מצינו לכמה ממוני המצוות שמנו את מצות ספירת העומר במצוה ש"ו (מהר"ם שיק על מנין המצוות, ועוד), ורמז יש בדבר, שהיא המצווה האמצעית בין התרי"ג מצוות, שיש ש"ו מצוות לפניו וש"ו מצוות לאחריו, ללמדך שמצוה זו היא העיקר וכל התורה כולה תסובב סביב ענין זה... שהרי תכלית מצוה זו היא כדי לקדשנו בקדושה העליונה ולטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו (כמו שאומרים בנוסח רבש"ע אחרי הספירה) וזה כל התורה כולה, ואיך זיל גמור...

יושפע שפע רב בכל העולמות, ולתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם, ולטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה².

וכך איתא במשנה (עדיות ב י) 'משפט רשעים בניהנום, שנים עשר חדש... רבי יוחנן בן נורי אומר מן הפסח ועד העצרת', וביארו בזה המהר"ל מפראג (ח"א) והמהרש"א, כי הימים הללו הם ימי טהרה, וכלשון המהר"ל 'כי העת הזה הוא מיוחד שמתעלה העולם'³, בין לחיים - לטהר עצמם לקראת קבלת התורה, ובין למתים, ועל כן נידונים הם מן הפסח ועד העצרת, שתכלית עונשי הגיהנום אינם בתורת 'נקמה' אלא לטהר את הנשמה עד שתהא זכה ונקייה ומצוחצחת וראויה לבוא לחלקה בגן עדן⁴.

והזעקה אל הקב"ה שאכן נזכה להיטהר ולהתקדש בקדושה של מעלה, וכמו שכתב האור החיים הק' על הפסוק (דברים כו ז) 'ונצעק אל ה' אלוקי אבותינו' - כאן רמז שצריך האדם להתפלל אל ה' בכל יום שיצילוהו מיצר הרע. כ"ק אאדמו"ר הרה"ק מלעלוב זי"ע היה נוהג לספור ספירת העומר בביתו, כשהוא עומד על יד הכותל וזועק בקולות וברקים ומטיח ראשו בקיר, עד שהיתה אמי מורתי ע"ה חוששת לשלומי ולשלום הכותל... פשיטא שאין זה הנהגה לרבים, ולא באנו לומר לדפוק את הראש בכותל... אך העיקר הוא לדפוק בלב... צא למד, כי בנוסח בני עדות המזרח נוהגים לומר ב'לשם יחוד' קודם הספירה את הפסוק (יחזקאל טו ו) 'ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי ואומר לך בדמיך חיי' (הוא הפסוק המדבר על יציאת מצרים), וללמד בא על תפקיד ימי הספירה שצריך 'להקיז מדמו' למען שמו ית' באהבה, ולהקריב מעצמו ומרצונותיו, ורק על ידי 'בדמיך - חיי'...

כ. והנה איתא בזוה"ק (ריש פר' קדושים, פא.) 'תאני רבי אבא, דכד מטאן חברייא לפרשתא דא הוו חדאן [משבאו החברים התנאים הקדושים בלימודה של פרשת 'קדושים תהיו' היו שמחים], והרי, שעסק הטהרה והקדושה צריך להיות בשמחה. ורימז לה הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (פסח ד"ה ספירה) כי 'ספירה' בגימטריא 'בשמחה'.

כא. הגה"ק המהרש"ל חיבר ספר מיוחד בענין 'למנצח בנגינות' בצורת המנורה, ושמו 'מנורת זהב טהור' ושם כתב והעתיק מדברי רבינו אלעזר בעל הרוקח בספר 'יראת א-ל'. וז"ל, ואמרו חכמים ז"ל, כל מי שמתפלל זה המזמור כמנורה בכל יום בהניץ החמה, לא יקרה לו שום גזירה רעה ויהיה חשוב לפני בורא עולם ית' הקב"ה כאילו הוא מדליק נרות בביהמ"ק, ויהיה מובטח שהוא בן עולם הבא.

וכל האומר אותו אחר ברכת כהנים בבוקר בשבעה שבועות של ימי הספירה לא יקרה לו שום נזק בכל השנה כולה, ויהיה מצליח במעשיו, ובזה המזמור תמצא שבעה עניינים, נגד שבעה הקנים שיש במנורה, והם, חנינה, ברכה, אור, ישועה, הודאה, שמחה, רננה. שכל אלה העניינים עתידים להיות לישראל, וכל האומר אותו שבעה פעמים בדרך ויכוין, כי ילך לשלום ולהצלחה.

וז"ל הגה"ק רבי חיים פאלאג'י (מועד לכל חיי, ה כא) בשם ספר 'שלמי חגיגה' בשם אגרת הרמב"ן, וז"ל. כל ימי העומר יאמר בשעת ברכת כהנים מזמור למנצח בנגינות בצורת מנורה והוא סגולה נפלאה להצליח בכל מעשיו ואינו ניזוק כל אותו היום, ומוה"ר חסיד שבכהונה בספר שבט מוסר (פל"א אות יא) הביא זה בסתם וכנראה דהבין דהוא לכל ימות השנה, עכ"ל.

כב. ויש שפירשו שזמן העונש הוא מן הפסח ועד העצרת, להורות על חסרון העבודה שהיתה לו בעודו בעוה"ז בימים אלו, שאם היה נוהג בהם כראוי, ומטהר עצמו בהכנה דרבה לקראת חג השבועות, לא היה בא לידי גיהנום (וע' במהר"ל שם).

וביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' שבכל יום אנו מונים בכמה חלקים ודרגות כבר התרוממנו מבחי' בהמה לבחי' אדם, ועל כן מונים כמה ימים כבר עברו - היום יום אחד לבריאת אדם מהבהמה, כי זו היא ההכנה לקבלת התורה להיחלץ מבחי' הבהמה שבנפשנו^כ.

כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (עה"ת) על הפסוק (כה כט) 'ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה... ימים תהיה גאולתו דקאי על ענין הלשון המסוככת ב'חומה' והם השפתיים והשיניים, אם פרצו חומות מגדלי - בדיבורים שאינם כראוי - (וז"ל החתם סופר) עיקר תיקוניה תלוי בימי הספירה - שבין פסח לעצרת, וביום העצרת הוא ה'יובל' שבו יתקנו כל בני תורה (עפ"י המבואר בערכין טו: שעיקר התיקון בא ע"י עסק התורה) ויקנו בו שלימות, 'והייתה גאולתו עד תום שנת ממכרו' - עד שיקבל תמימות... שכל שנה ושנה מקבל תמימותו בימים האלה^כ.

כתב ה'ערוך השולחן' (תפ"ג, וכבר איתא כן במהרש"א ר"ה טז. ד"ה הביאו עומר) שקרבן העומר בא משעורים שהוא מאכל בהמה ואילו שתי הלחם הבאים בחג השבועות באים מחיטים שהם מאכל אדם, לרמז לן - שזוהי עבודתנו בימים אלו שבין פסח לעצרת, להתעלות מ'בהמה' ל'אדם'^כ.

נודע מה שכתב בספר החינוך (מצוה שו), וז"ל. נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, בעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא^כ, עכ"ל. והקושיא ידועה, שאם תכלית הספירה הוא למנות אימתי יגיע זמן קבלת התורה, אם כן היו צריכים למנות כמה ימים נשארו עד לחג השבועות, ומדוע מונים כמה ימים כבר עברו (ועיי"ש בחינוך מה שכתב בזה).

כג. וכבר אמרו ש'מותר האדם מן הבהמה אין', ר"ל שכל יתרון האדם על הבהמה שבידו לומר 'אין' ליצר ולשלל 'רעיונותיו' אשר הוא מביא חדשים לבקרים, ולא להיות כבהמה אשר איננה יכולה לעמוד כנגד פיתויי תאוותיה. והנה ידוע ביאורו של הרה"ק מאיזביצא זי"ע כי הנפק"מ וההבדל שבין בהמה לאדם הוא שהבהמה ראשה נמשך מצווארה ולמטה ואינו גבוה מגופה, משא"כ ראשו של אדם מתנשא ועולה למעלה מגופו, והרמז בזה כי כל מעלתו של האדם היא ב'דעת' ושכל אשר בראשו ומוחו - כי הבנת האדם בשכלו תולידנו להשיג תכליתו בזה העולם... אמנם אם הוא בעצמו עושה מחיצה בין מוחו ללבו ושאר כלי המעשה - שלא תהא הנהגתו למעשה עפ"י הבנת שכלו ומוחו שוב נחשב זה האיש כ'בהמה' ממש - כי מה רווח יש בזה שראשו 'גבוה' מעל גופו ומבין את המוטל עליו עשות אם בפועל כל הנהגתו כבהמה ההולכת אחר נטיות גופה...

אכן, בימים אלו - ימי הספירה עלינו להתעלות, לשכלל הפחות לא נהיה כסוס כפרד. ויזהר מאד שלא ייכנס בגדר אותה שאמרו, פעם שאל מאן דהו, אם בכל יום אנו מברכים 'שלא עשני גוי, שלא עשני עבד' מדוע איננו מברכין 'שלא עשני בהמה', וכי 'טובה' קטנה היא זאת, הוא מותיב לה והוא מפרק לה שמא תהא הברכה 'ברכה לבטלה', כי פעמים האדם עצמו בהמה הוא...

כד. כשדיברו פעם בימי הספירה עם הרה"ק רמ"ש מבאיאן זי"ע אודות איזה 'נסיעה' שעליו לערוך עם החסידים, נענה ואמר הנה כולנו נמצאים בזו העת ב'נסיעה' אחת - כי נוסעים אנחנו, כולנו יחדיו להר סיני לקראת מעמד קבלת התורה העומד להתרחש בו' סיון בזאת השנה... ויש בזה ללמד כי צריך לחיות בכל הימים האלו את עסק ההכנה לקראת יום קבלת התורה.

כה. והנה איתא בגמ' (מנחות טו.) 'אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי', שמלבד המצוה לספור כל יום ולמנותו צריך גם לספור בסוף כל שבוע, וכמו שאומרים בספירת העומר 'שהם שבוע אחד, שהם שני שבועות', ואמרו לרמז בזה, כי בסוף כל שבוע צריך לעשות חשבון הנפש כמה התעלה והתרומם בימי השבוע שעבר.

כו. הגאון רבי אליהו דסקין שליט"א מספר ששמע מ'מרבץ תורה' מגי"ש מפורסם שנקרא למסור 'שיעור' בישיבת בין הזמנים, ובתוך השיעור נשאלו כמה וכמה שאלות ע"י הבחורים - הגם שהשיעור היה במסכתא שרוב הבחורים לא עסקו בה באמצע הזמן, באמצע השיעור פתח אחד הבחורים לשאול שאלה, והלה גמגם בלשונו נורא נוראות ואך בקושי הצליח להוציא תיבה אחת מפיו, אמנם כאשר כבר הצליח הבחור להביע מה רצונו הבין ה'מגיד שיעור' שמדובר בכלי מפואר - כי הבחור כיוון מעצמו לשתי קושיות של שתיים מגדולי עולם, קושיא אחת שמקשה הפני יהושע וקושיא אחת של הגאון רעק"א (וכל זה מבלי שיבדוק בחור באותם הספרים בפנים) ונתפעל עד מאד.

לאם, מה נשתנה כהן גדול שנזכר בו מיתת האב תחילה משאר הכהנים שהקדים בהם הכתוב מיתת האם לאב.

יש שביארו, על פי מה שאמרו בגמ' (ר"ה יח.) רבה ואביו מדבית עלי קאתו (שנזכר על צאצאי עלי שימותו בקיצור ימים ושנים), רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אביו דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין ל', והרי שגמילות חסדים בכוחה להאריך ימים ל'. והנה איתא שהרוצח נפש בשגגה גולה לערי מקלט - 'עד מות הכהן הגדול' (במדבר לה כה), ולכן 'אמותיהם של

טוב ומיטיב - רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד בפרשתן (כא א), 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא ישמא בעמיו, כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו', כתב ה'אבן עזרא' בזה"ל, 'ושעם שהזכיר אמו קודם האב, כי הזכיר חי יותר מהנקבה ברוב', ונמצא שעל הבן - הכהן, להיטמא במיתת אמו קודם מיתת אביו, שהרי האב מאריך יותר ימים. יש שהקשו, אם כן, מדוע בהמשך הפרשה לגבי קדושת 'כהן גדול' הקדימה התורה מיתת אב לאם כדכתיב (פסוק יא) 'לאביו ולאמו לא ישמא' - אב קודם

כאשר הגיע המגיי"ש לבקר אצל אחד מגדולי הדור סיפר לפניו את דבר המעשה, והביע פליאתו מאותו בחור (כי הרבה פעמים מי שסובל מקשיים אינו כל כך בעניינים), נענה הגדול ס'איז פשוט אזוי... ולא הבין המגיי"ש מה כל כך פשוט בזה - הרי אף אחד מהבחורים שישבו שם לא הקשו קושיות כגון דא. הסביר לו הגדול, שמע נא, כל יהודי המתייגע להבין ולהשכיל בתורה הנו מקבל משמיא מתנות נפלאות, שיוכל להשיג את התורה מבלי שיעור וגבול, אלא שפגם הלשון מקלקל את השפע הגדול הלזה, ולכן מי ש'טהרת הלשון' אינו כראוי אצלו הרי הוא מפסיד את קדושת התורה, וממילא אינו מגיע למקום שהיה יכול להשיג, ואינו זוכה להשגות גדולות בתורה ושוב עליו להתייגע ולעמול וכו', אבל בחור זה כמו שראית שמתקשה בדיבורו עד מאד, בוודאי אינו מוסר נפשו להתייגע כל כך להוציא מפיו לשה"ר ושאר פגמי הדיבור, ממילא הנו זוכה לכל השפע העצום שמגיע מן השמים לעמילי תורה.

לו. ותמה הרה"ק הנתיבות שלום זי"ע, שהלא באותו הזמן שעסק אביו בגמילות חסדים היה רבה שקוע בתורה, ומדוע נגרע חלקו של רבה, וכי יתכן שמאחר שעסק בתורה יפסיד ולא יאריכו לו שנותיו. ותירץ שאכן אין אדם 'מפסיד' מלימוד התורה, כי בין לרבה ובין לאביו נקצב מלעילא אותם שנות חיים, אלא שהזמן שיהודי עוסק בו עבור רעהו להיטיב עימו אינו נחשב מחשבון החיים הקצוב לו, שהרי אינו מתעסק עתה בענייניו הפרטיים ואינו חי כעת לעצמו, וממילא האריך אביו עוד עשרים שנה.

ובפשטות ביאור הדברים הוא, כי ודאי אין ערוך לחשיבות התורה ולמעלתה, אך למה הדבר דומה, כי הנה מילתא דפשיטא היא ש'בשר' חשוב פי כמה וכמה מ'מים', אך אי אפשר לאדם בלא מים, ולא עוד אלא ה'בשר' עצמו זקוק ל'מים', כי בלא מים לא יתבשל הבשר לעולם, כיו"ב לענין עסק התורה, שהרי היא כ'בשר', אבל אי אפשר לעולם להתקיים בלא גמילות חסדים, ולא עוד אלא שמעלת התורה עצמה היא רק במי שיש בו גמ"ח.

לז. איש יהודי היה בארה"ב ושמו הרב ר' משה יצחק פיש זצ"ל, והיה האיש שש ושמח כל היום, ולא עוד אלא שמנהג היה בידו לדרוש מכל הנקרה בדרכו - געב א שמייכעל... (תן חיוך), ואף אם היה הלה קפדן וקצר רוח, לא היה מרפה ממנו עד שיעניק לו כנדבה את השמייכעל... פעם עצר 'באס' (אוטובוס) באמצע נסיעתו ואמר אל ה'מנהיג' געב א שמייכעל... גער בו הנהג, אך ר' משה יצחק בשלו, לא אניחך עד שתתן לי... (וכבר היה מעשה שביקש שמייכעל מהרה"ק מסאטמאר זי"ע, ושחק הרה"ק עד מאוד, ואמר כי שמא קגרים, שכן נקרא הוא בשם משה יצחק, וכידוע ש'יצחק' הוא מלשון שמחה, כמו שנאמר (בראשית כא ו) 'צחוק עשה לי אלוקים', ואילו 'משה' נקרא על שם 'כי מן המים משיתיהו' (לעיל ב י), כלומר משיתי ומשכתי, אמור מעתה - משה יצחק - המושך את הצחוק ושחוק מכל העולם...)

וכל כך למה... כי פעם חלתה בתו הקטנה והגיעה עד שערי מוות רח"ל, ומיהר כל עוד נפשו בקרבו אל הרה"ק רבי ישעי' מקרעסטיר זי"ע לבקש מלפניו על נפשה, ולאחר שהשיח בפניו את מר ליבו אמר לו הרבי ר' ישעי'לה געב א שמייכעל (תן חיוך), נענה רבי משה יצחק באנקת לבבו, רבי, בתי מסוכנת ונוטה למות... חזר רבי ישעי'לה ו'גער' בו, האם שמעת מה אמרתי לך, געב א שמייכעל... בדלית ברירה העלה שחוק על פניו, או אז אמר לו הרה"ק, שוב לביתך כי בס"ד תשוב הבת לבריאותה בשלימות, ואכן הלך לביתו וראה שהתחילה להתחזק, עד שבחסד השי"ת הבריאה לגמרי, וכאשר ראה ר' משה יצחק כוחו של חיוך להשיב לארץ החיים - מני אז קיבל על עצמו לגבות ולהוציא חיוך מאנשים...

באר הפרשה - פרשת אמור

כהנים גדולים מספקות להם מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו' (שאז יכולים לשוב לבניהם, מכות יא.). ובוהו יבואר היטב - דמאחר שאמותיהם של כהנים גדולים עסקו בגמילות חסדים^ל, על כן זכו לאריכות

ימים ושנים והאריכו ימים יותר מטבען - יותר מהזכרים, ושפיר אמרה תורה גבי כהן גדול שמיתת אמו תהיה אחרי מיתת אביו, כי גדול כוחו של גמילות חסדים להוסיף שנות חיים^ל.

כע"ז מסופר על הגה"ק אב"ד צהלעים זי"ע (שהיה הבן הצעיר של הגה"ק הערוגת הבושם זי"ע), שבכל מקום בואו היה משתדל בין דבריו לספר איזה מליצה כדי שהקהל ישמחו וישחקו, ובטעם מנהגו גילה פעם להרה"ח רבי שמחה בויס (מחסידי בעלזא), שכחמש שנים אחר נישואיו נודע לו שלא יוכל ללדת, ונכנס להרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע ושאלו, רבי, היאך אוכל להמשיך את החיים עם 'קלעם' (מכאוב ומכה) כזה, ענה לו המהרי"ד, כשתהיה בין אחינו בית ישראל תשמח אותם (עם ווערטלעך) וממילא בזכות שתסיר מהם את הקלעם שלהם, הקב"ה ישמח גם אותך ויסיר ממך הקלעם הצער והמכאוב.

לח. וכך אמר הגאון ר' דוד פיינשטיין, אם ישאלו אותי מן השמים במי אחשוק שיבואו אלי להתארח בסעודתי, האם אברהם יצחק יעקב, או אדם שלה ואחיה השילוני, ואלי אריה"ק הגר"א והבעש"ט, באיזה ג' מהם אבחר... האמת שהייתי בוחר בג' עניים, כי האף אומנם שזכיה גדולה היא עד מאד לארח את אברהם יצחק יעקב, אבל רק לי יהיה מזה הנאה ושמחה, כי מה יש לבורא כביכול מזה ואילו כשמכניסים עני ומאכילים ומשקים אותו הרי יש בזה נח"ר לבורא יתב"ש (ועוד, כשמכניסים עני לבית, הרי הקב"ה שרוי אצלי כמו"ש כי יעמוד לימין אביון).

לט. מעשה נפלא שמענו מבעלי המעשה שיחי' מפעיה"ק ירושלים ת"ו, בתחילת חודש ניסן השתא התקיימה למז"ט שמחת החתונה לצאצאיהם שיחי', כששמחת השבת שבע ברכות' נועדה להיערך בשב"ק פ' תזריע ה' לחודש ניסן באחד האולמות אשר בעי"ת מודיעין עילית, בהשתתפות כל בני המשפחות המורחבות בלע"ה. רצה מסבב כל הסיבות ית"ש ושעה קלה לאחר הדלקת הנרות וקבלת שבת, אירעה תקלה במערכת החשמל, האולם וכל מבואותיו התעטפו בעלטה מוחלטת, כמו גם ה'פלטות' שעליהם מאכלי השבת שחדלו מלפעול. מיד ניסו ה'עסקנים' את כוחם בהשגת גויים שיתקנו את התקלה (כפי גדרי הלכות אמירה לנכרי), אך ראה זה פלא 'אבדו גויים מארצו' (כן יהי רצון במהרה)... כל נסיונותיהם עלו בתוהו, ולא נמצא אפי' גוי אחד 'לרפואה' בכל הסביבה. וכך עמדו כמאה איש, זקנים עם נערים על עגלותיהם וטפם, ברחובה של עיר תחת כיפת השמים...

כמלאך מושיע, הופיע אחד מדיירי הבניינים הסמוכים, יהודי תלמיד חכם חשוב שליבו הרחב פתוח כאולם, וניגש לאחד המחותנים בבקשה לסור עמו הצידה ואמר לו, בביתי יש סלון מרווח וחצר צמודה, אתם מוזמנים בשמחה להיכנס לביתי ולסעוד את סעודות השבת, כל הבית לרשותכם כאילו הוא ביתכם ואולמכם - על אף שהיה זה כשבוע ומחצה קודם חג הפסח, והבית כבר נקי לפסח, וידע שיבואו עם תינוקות קטנים וכו'. בלית ברירה סברו וקיבלו, ונכנסו החתן וכל שושביניו הקטנים עם הגדולים אל בית מארחם טוב הלב, שאר דיירי הבנין גם הם תרמו את חלקם למצוה הגדולה, זה בא וספסלו בידו וזה בא וערימת כסאותיו עמו, וליהודים היתה אורה... ואילו בעל הבית עצמו הצטנע עם בני ביתו באחד החדרים בירכתי הבית ונתן לאורחיו לנהוג בבית כבשלהם.

במהלך הסעודה ניגש בעה"ב לפינת החדר בכדי להציע איזו עזרה לתועלת האורחים, או אז נעמד המחותן ופתח בשם כל הקהל ב'מי שברך' רבתי בברכות והודאות למיטיבם מארחם על שעמד להם בעת דחקם בבחינת 'הפותח פתח לחבירו נפשו חייב לו', נענה בעה"ב וביקש שיברכו את בתו פלונית בת פלונית' לזיווג הגון בקרוב, וכמוכן נענו כולם וענו אמן מעומקא דליבא.

במוצאי השבת לאחר הבדלה קם המחותן בשנית וביקש מבני המשפחה, כי היות ומוטלת עלינו חובת הכרת הטוב לבעלי הבית, הבה נעתיר שוב באמירת פרקי תהילים לזכות ישועת בתו בזיווג הגון בקרוב.

והנה הפלא ופלא, כיצד שילם הקב"ה פעלו ומשכורתו שלימה בישועה גדולה כהרף עין, ביום ראשון למחרת השבת, פנה שדכן לבעל הבית המארח ובפיו הצעת שידוך מעולה לבתו, כשהוא מבשר לו כי ההצעה כבר עברה אל צד החתן ומצידם התשובה חיובית. נדברו הצדדים ביניהם ובעיצומו של חול המועד פסח שברו צלחת למזל טוב.

לאחמ"כ נודע עוד, כי צד החתן ביקשו לברר אודות משפחת הכלה והתקשרו במוצאי שב"ק לברר אצל שכיניהם בבנין, ואלו הפליגו בשבחם עד מאד וסיפרו מה שהיה בשבת האחרונה שפתחו את ביתם בשמחה ובחפץ לב לערוך

אב הרחמן יחוס וירחם עלינו ועל כל עם בני ישראל^מ, להשפיע שפע רב בבני מעלי חיי אריכי ומזוני רוויחי, בבריות גופא^{מא} ונהורא מעליא.

שמחה משפחתית גדולה של אנשים שאינם מכירים, וזה הכריע את הכף לענות את תשובתם החיובית. וכידוע שהעושה חסד עם הזולת הרי הוא עושה טובה גדולה יותר לעצמו...

עוד מעשה נפלא שמענו מאיש צדיק 'בעל המעשה', אשר בערב פסח בשעה 4 אחרי הצהריים גמרו בביתו להכין מאכלים ערבים ומשובחים לכבוד יו"ט, וחשב לעצמו כי מן הראוי להביא מאותם מאכלים לחותנו אשר הינו איש מבוגר, ולמרות שיו"ט קרב ובא, הנה זה עומד אחר... וויתר על מנוחתו וירד מן הבית לעבר רכבו החונה שם, ולתדהמתו מבחין הוא ב'מאן דהו' היוצא מן הרכב... ונזכר שאכן שכח לנעול את הדלת, ניגש אליו ושאלו מה עשית ברכב שלי... עשה עצמו אותו 'בן רשע' כאילו הוא 'תם'... והשיב, שרצה קצת לנוח ברכב מחום היום... באותו רגע הבחין שכיסיו של אותו גנב נפוחים הם, ונזכר שהיום בבוקר הביא לו ידידו סכום כסף נכבד ביותר בסך 20,000 שקלים בכדי שיביאם ל'פלוגי' בימי חול המועד, והוא הניח את המעות ברכב במקום מוצנע קצת ומן הנראה שהלה שלח את ידיו, מיד הרים עליו קול זעקה עד שהצליח לחלץ ממנו את כל כספו עד הפרוטה האחרונה, וזכה לראות בחוש, כיצד התאמץ מעט בשביל לשמח את הזולת, ורק בזכות זה נחסך מעמו עגמת נפש מרובה כל החג וחסרון כיס עצום.

מ. כה אמר הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע (מגן דוד לר"ח אייר) כי ימים אלו של חודש אייר מסוגלים לקבלת התפילות, וטעם הדבר כי הנה נאמר בפר' במדבר, שבאחד לחודש השני, הוא ר"ח אייר, אמר הקב"ה למשה למנות את בני ישראל ולסדרם ב'דגלים' והיתה אז שמחה גדולה לפניו ית' (עיי"ש), ונרמז זאת במאמר הכתוב (תהילים כ ו) 'נרננה בישועתך ובשם אלוקינו נדגול ימלא ה' כל משאלותיך', וכלשונו, בעת שמגיע זמן אשר בשם ה' אלוקינו נדגול - שזכו בני ישראל לדגלים, בכל שנה ושנה בהגיע הזמן הזה ימלא ה' כל משאלותיך, השי"ת ממלא כל משאלות עם בני ישראל וזוכים להשפעת רחמים פשוטים ממקור הוי"ה ב"ה.

מא. והזמן גרמא, חודש אייר, כידוע מה שאמרו צדיקים ש'אייר' ר"ת אני ה' רופאך, ובתוספת דיברות קודש של הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע ששתיים הנה בכתובים ענין ה'רפואה' א. 'ורפוא ירפא' (שמות כא יט) ב. כי אני ה' רופאך (שם טו כו), לא ראי זה כראי זה, בפסוק הא' האות פ"א דגושה, ובפסוק הב' היא רפה (מבלי דגש), והנפק"מ ביניהם, כי הפסוק הא' מדבר ברפואת הרופא, וכמו שדרשו חז"ל (ב"ק פה). 'ורפא ירפא - מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות', והרופא שהוא בשר ודם - אף שמרפא ברשות עדיין מסוכן הוא להשאיר איזה נקודות וסמנים מהחולי ל"ע, אבל כש'אני ה' רופאך' - הקב"ה בכבודו ובעצמו מרפא אז לא נשתייר מהחולי כל שריד ופליט... (וע"ע בעל הטורים על 'כי אני ה' רופאך'), בזו העת, חודש אייר שהוא 'אני ה' רופאך' בוודאי יתרפאו כל בני ישראל רפואה שלימה וגמורה בתכלית.

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

תוספות שבת

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
ובן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימייל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2024

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

ענין תוספת שבת

השבתות, א' - השבת שה' עושהו, והב' - השבת שבני ישראל עושין על ידי התוספת מחול על הקודש, ואם הם משמרין את שתי שבתות אלו - בהוסיפם מחול על הקודש, מיד ננאלין, כי 'במידה שאדם מודד מודדין לו' וכמו שאנחנו עושים שבת קודם זמנו כמו בן ימהר לנאלנו קודם הזמן לעשות יום שכולו שבת במהרה בימינו.

כתב הרה"ק ב'סידורו של שבת' (שורש א ענף ד עלה יא) לרמז בפסוק (שמות טו, ה) 'והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו', כי 'אין והיה אלא לשון שמחה' (בר"ד מב ג), ששמחה ותענוג להקב"ה מה שאנחנו מוסיפים לו מיום השישי ליום השביעי.

ומבואר בזהר הקדוש (תיקו"ז לח. פה:) שכל המוסיף על השבת מוסיפין לו על נשמה היתירה הנוספת לכל איש ישראל ביום השבת.

מהר והבא עלינו ברכה ושלוש - סגולות וישועות התלויות בתוספת שבת

גדול כוחה של מצווה זו לבטל גזירות קשות מישראל, ועל מצווה רבה זו מקבל האדם את שכרו משלם בעולם הזה, כי כל מצוה שהאדם מוסיף יתר על מה שמחויב מן הדין מקבל הוא עליה שכר מיד בזה העולם בידוע (ייטב פנים שם). כע"ז איתא ב'בן יהודע' על דברי

המאחרים לצאת מן השבת וממהרים לבוא

איתא בשו"ע (רסא, ב) יש אומרים שצריך להוסיף מחול על הקודש, וכתב ב'משנה ברורה' (ס"ק יט) שלחלכה נקמינן שיש חיוב מדאורייתא להוסיף 'תוספת שבת' בין בכניסתו ובין ביציאתו, וב'ביאור הלכה' (שם) מביא שאף לפי דעת הרמב"ם ז"ל שמצווה זו אינה נוהגת אלא מדרבנן, מכל מקום כתב (פ"ל מהל' שבת הלכה ב') 'זושב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך'. וכך כותב אף ב'שלחן ערוך' (סי' רס"ב ס"ג) שעל האדם לחכות לשבת כהמצפה לקראת מלך ולקראת חתן וכלה.

וכך כתב ה'אור החיים' הק' זי"ע על הפסוק (שמות לא, טז) 'ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת', שלכאורה קשה מהו 'לעשות' את השבת [שהרי אין מצוותה בעשייה אלא בשמירה וזכירה], אלא, 'כי מה שמוסיף מחול על הקודש יסכים ה' לקרותו שבת, ונמצא זה האיש עושה שבת ממש, כי שעות מיום השישי וגם שעות מיום ראשון שהם חול, בני ישראל עושים אותם שבת', עכ"ל.

על פי זה ביאר הרה"ק ה'ייטב פנים' זי"ע (לשבת הגדול אות ב) את דברי חז"ל (שבת קיה:) 'אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות מיד ננאלין', דקאי על שני סוגי

א. מסופר כי בימיו של הס"ק מהר"מ מלעכאוויטש זי"ע יצא פעם קול שנגזרה גזירה לגייס בחורי ישראל לצבא הגויים, ותלמידו רבי מאיר ממיר הגיע לפניו בשליחות אסיפת נכבדים מעיר מינסק עם מכתב בנדון, באותה שעה החזיק בידו ספר תהלים של רבו הרה"ק רבי שלמה מקארלין והלך זמן מה בחדרו אנה ואנה, עד שלבסוף אמר להם - אמור לבאי האסיפה שאם יקבלו על עצמם לפעול בליטא שיקדימו לקבל שבת בב' שעות אני מקבל עלי לבטל כל הגזירות מישראל (תורת אבות עמו' רפא).

ומכל מקום יש להוסיף שכל רגע ורגע של תוספת שבת חשוב הוא לאין ערוך, וכך נראה בדברי רבי האי גאון (עיי' שערי תשובה או"ח רצ"ג סק"ב) שאמר שיש בידו 'קבלה דמנסי' (קבלה בדוקה ומנוסה) שבאם 'משוך אדם את תיבות 'ברוך ה' המבורך לעולם ועד' בתפילת ערבית של מוצאי מנוחה, אזי יראה הצלחה רבה משך ימות החול. ובטעם הדבר איתא ברמ"א (שם סעי' ג') שבזה שהינו מאריך עוד ב'ברכו' שבין יום השביעי לששת ימי המעשה, הרי הוא מוסיף מחול על הקודש וממשיך את קדושת השבת עוד מעט קט ועל כך הוא זוכה בכל ימות השבוע לברכה והצלחה. אמור מעתה, כמה יש ביד האדם להאריך בתיבות הללו... וראה כמה גדול שכרו - שיזכה לברכה והצלחה בכל מעשה ידיו.

באר הפרשה - ענין תוספת שבת

הגמרא (שבת קיח.) 'כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים', דקאי על המוסף מחול על הקודש, ושכרו 'מידה כנגד מידה' - כמו שמעיקרא יש 'גבול' ליום שבת בבואו ובצאתו - מתי היא 'כניסת השבת' ולמתי הוא 'צאת השבת', ובא זה והוסף להרחיב ולקיים את השבת מבלי לתת גבול ליום השבת, לכן אף שכרו יהיה כ'נחלה בלי מצרים'.

מצינו סגולת המצווה לבני חיי ומוזני. בני - כפי שהבטיח האר"י הקדוש ז"ע (ספר סגולות ישראל ערך בנים בשם ספר משפט צדק) שהרוצה לזכות בבנים יזהר ויזהיר אחרים על 'תוספת שבת' הן בערב שב"ק והן במוצאי מנוחה ויזכה לזרע של קיימא¹.

חיי - כתב ה'פרי מגדים' (סוף סי' רנו) 'המוסף מחול על הקודש מוסיפין לו חיים'².

ב. וגדול כוחה של 'תוספת שבת' להושיע מכל צרה שלא תבוא. וכבר היה מעשה באחד ששפך את מר לבו לפני הרה"ק ה'פני מנחם' ז"ע, על בנו שסר מדרך התורה והמסורה, ועזב את ביתו ואת מולדתו, אמר לו הרבי, שמעתי מאבי הרה"ק ה'אמרי אמת' ז"ע ש'תוספת שבת' היא סגולה גדולה להיוושע בכל העניינים, ע"כ איעצך, אתה ובני ביתך קבלו עליכם להקדים ולהוסיף בכל שבוע מחול על הקודש (ותאמרו אז תהלים) ותראו פלאות. העיד האיש שלא עברו ימים מועטים ובנו חזר אל ביתו ושב אל אמונתו כבראשונה.

מעשה בבחור מבוגר - 'זקן מופלג' מתושבי ארה"ב שהפליג ללמוד באחת הישיבות הקדושות שבארץ הקודש. פעם אחת בשובו מחו"ל לארה"ק נמלך בדעתו לעבור דרך לאנדאן הבירה ושם יפקוד ביום שישי את ציונו של הרה"ק רבי שלום משאץ ז"ע ויעתיר בדבר ישועה ורחמים שכבר יבוא עתו וזמנו וננות את ביתו בישראל (כנודע אשר הבטיח הרה"ק שמי שיעלה על קברו ביום ו' ויקבל עליו קבלה טובה בוודאי תבוא ישועתו) - אך בתנאי חמור שעליו לקיים קבלתו בכל תוקף, וכך עשה, השתטח על הציון הקדוש ובאותה שעה קיבל על עצמו להוסיף 'תוספת שבת' עוד חצי שעה על זמן הדלקת הנרות. משם מיהר לדרכו לארה"ק, ואכן, עוד באותו יום שישי כבר נחו רגליו על אדמת קודש בהגיעו בשלום למחוז חפצו, מיד סידר את חפציו ומטלטליו אשר הביא עמו שהרי מהיום עליו להקדים לקבל שבת... בהגיע הזמן שקיבל על עצמו להוסיף על השבת נטל את ה'בעקישטע' שלו מתוך החבילה והנה כולה נצבעה בצבע לבן ממשחת שיניים ששכנה לצידה בין החפצים, עד שבזיון נורא היא גורמת ללובש אותה, אבל, הרי אצלו כבר 'שבת...' ובגבורה התגבר בגבורה לשמור על קבלתו ולא ניקה את הבגד כלל, מכיוון שלא היה יכול להלך בו על כן 'לבש שחורים' שנהפכו ללבנים והלך למקום שאין מכירים אותו... בבית הכנסת שב'מושבי' זקנים הסמוך. וכמעשהו בלילה כך גם בצפרא דשבתא וכן במנוחה, בצאת השבת שאלו אחד הזקנים השוכנים שם לפשר הבגד המלוכלך שעליו וסיפר לו כל אשר קרהו... תשובתו ותמימותו מצאה חן בעיני הזקן שהלך מיד לפעול בעדו, וביום השלישי הבעל"ט בא הבחור הלז בקשרי שידוכין ונעשה נכדו של אותו זקן.

ג. כך כתב בספר 'רחמי האב' (ערך שבת) וז"ל. וצריך ליזהר מאד להיות מ'שומר' שבת, פירוש שצריך להמתין על השבת לא שיהא השבת ממתין עליו (כשהוא מאחר לקראתה) וזריזין מקדימין, וביותר צריך לזרז בעלי החנויות לסגור החנות מבעוד יום, כי סמוך לשבת הבע"ד מתגבר ומביא להם קונים, והרבה באים לקנות צרכי מצוה נרות לכבוד שבת, אל תאבו ולא תשמעו להם, כי הם שלוחי ה'בעל דבר'. ושמעתי מעשה נפלא מהגביר ר' איסרל שהי' לו חנות גדול ויקר בכל מיני משי והי' מנהגו כאשר הגיע חצי היום בע"ש מיד סגר החנות. פ"א נתקנא בו הס"מ ובא לנסותו והתלבש בדמות שר גדול ולקח הרבה סחורות יקרים ועשה השוואה על כל א', ועדיין לא מדד כמה אמות יש בכל אחד, ובתוך כך הגיע חצי היום והלך הגביר לסגור החנות כמנהגו והשר התחנן לו שיתן לו הסחורה ולא רצה, והפסיד מעות הרבה וכבדוהו מן השמים עבור זה בכך קדוש רבינו הרמ"א מאורן של ישראל, עכ"ל.

ואף ל'חתנין רבנן' יזכה בזכות 'תוספת שבת' כפי שסיפר הגה"ח רא"ז מרגליות זצוק"ל בשם הרב מבארנוב ז"ע - דבר המעשה היאך זכו בני המשפחה ליקח את הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב כחתן לבתם (שהייתה אלמנה), וכך גילה הרה"ק מרימנוב בעצמו שבעודו נער משמש את החייט נשלח פעמים הרבה לבית חמיו להחזיר להם בגדים מבית החייט, והיה רואה שבערב שבת מחצות הבית כבר מוכן לשבת קודש בשולחן ערוך ומיטה מוצעת, וראש הבית יושב אצל השולחן ומעביר את הסדרא שנים מקרא ואחד תרגום, והיו מרגישים בחלל הבית 'קדושת שבת', ובצאתו מהבית היה נושא תפילה אל ה' שיזכהו להכנס לבית כזה אשר מרגישים בו קדושת שבת מחצות היום של ערב שבת, ואכן, שמע אלוקים לקול תפילתו, ולבסוף נשא את בתם לאשה.

ד. בעניין זה סיפר הגאון הגדול רבי יחזקאל אברמסקי ז"ע מאי דהוה עם זקיני הרה"ק הרידב"ז ז"ע (בסוף ימיו היה רבה של צפת), שבעת שכיהן כרבה של העיר סלוצק המעטירה, חלה מאד ושכב על ערש דווי, באחד הימים נרדם

באר הפרשה - ענין תוספת שבת

ג

הוסיף הרה"ק האמרי אמת' זי"ע לאמר, שהמדקדק ב'תוספת שבת' הרי הוא ניצול מד' מיתות ביד ומכריתות, וכל כך למה, דכל ענין המיתה באה בעטיו של חטאו של אדם הראשון שאכל מעץ הדעת שאסר עליו הקדוש ברוך לאכלו, וב'אור החיים' הק' (בראשית א כט בשם מד"ר כא) כתב שכל האיסור היה רק ליום השישי ואילו היה ממתין באכילתו עד כניסת השבת קודש מאז כבר היה מותר לו לאכלו אלא שהוא הקדים המאוחר. ואם כן בעת אשר אנו מקדימין וממהרים לבוא אל יום השבת קודש בקבלת 'תוספת

הרב וירא בחלומו שחברי בי"ד של מעלה יושבים ודנים אותו, והנה עומדים הם לפסוק שעליו להסתלק מן העולם, בראותו כן, החל הרידב"ז להתחנן על נפשו שישאירוהו בהאי עלמא כי עומד הוא באמצע כתיבת ביאורו על הירושלמי, ובאם יעלוהו לשמי רום לא יצא החיבור לאור עולם, אך מן השמים ענוהו, שיבוא אחר וישלים את החיבור, הוסיף הרידב"ז לומר שהוא עומד לימין הרבה אלמנות ויתומים לפרנסם ולספק להם את כל צרכיהם, ומי יתן להם אכלם אחר שהוא יסתלק מן העולם, ענו לו, בוא יבואו שני 'בעלי חסד' תחתך והם יעזרו לאלמנות. עד שעמד הרידב"ז ואמר הרי מ'ליל שישי' כבר פרושה המפה על שולחני לכבוד שבת קודש, ואני וביתי מקבלים את השבת בעוד היום גדול בתוספת הראויה לשמה, כשמוע כן הדיינים בבית דין של מעלה, פסקו, שבזכות זה ישאר בעולם הזה עוד שנים רבות, ואכן זכה לסיים את חיבורו על הירושלמי ואף לעלות לארץ הקודש ולכהן כרבה של צפת.

סיפר הגאון רבי שמחה קפלן זצ"ל (רבה של צפת), שבימי חורפו גלה למקום תורה ולמד בישיבה ד'מיר' (באותם הימים היו תלמידי הישיבה מתאכסנים בבתיהם של דרי העיירה), ל'בעלי האכסניה' שלו היה אך ורק 'בן יחיד' שנולד להם אחר שנים רבות מנשואיהם, באחת מערבי השבתות בבוקרו של יום ראיתי שבעל הבית מכין עצמו לצאת לדרך אל היריד, ו'בעלת הבית' עומדת ומזהירתו שוב ושוב - 'זכור נא' ערב שבת היום, חזור הנה בשעה מוקדמת בעוד היום גדול, בעת חזרי מהישיבה ראיתי שבעלת הבית נסערת והיא עומדת ליד החלון וממתינה בכליון עיניים על בעלה שיחזור לביתו, ולתמיהתי כי רבה 'בשל מה הרעש הגדול' הרי שעות רבות יש עד כניסת השבת, פתחה האשה וסיפרה, שבנם זה ה'יחיד' נולד להם שנים רבות אחר נישואיהם, לאחר זמן מה נתגלה שלרך הנולד יש מום בלבו וספק רב האם אפשר לרפאתו, באותה העת דרנו ב'קראקא' ופנינו לרופא הגדול ביותר בקראקא שיבדוק את בנינו, כראותו את הנער המליץ לנו ליסע מיד לוויילנא הרחוקה, כי שם יש רופא 'יחיד מומחה' ברפואת הלב, מיד החשנו פעמינו לאותו רופא אך גם הוא אמר שאין לו כל דרך לרפאות את הילד, ואף אם יתן לו איזה רפואה לא יועיל כי אם להאריך ימיו בעוד ב' ירחים, בצר להם נסעו ההורים אל הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע ויספרו לו על הילד ועל מחלתו, נאנח ה'חפץ חיים' ואמר להם, וכי 'מחיה מתים' אנכי כי באתם אלי, אך נכדו של ה'חפץ חיים' שעמד לצדו נזדעק אליו באמרו, הלא בן יחיד הוא להם שנולד אחר שנים רבות, וכי אפשר לשלחם ריקם, נענה אליהם ה'חפץ חיים' ואמר - קבלו עליכם כחק ולא יעבור להקדים לקבל את השבת בעוד היום גדול, ותראו ישועות גדולות. ויענו יחדיו 'נעשה ונשמע', ואכן כעבור רגעים אחדים נעשה ה'נס' הגדול וכבר ראו שינוי לטובה במצב התינוק, עד שבהגיעם אל ביתם הבריא לגמרי. וילכו לבית הרופא ד'קראקא' להראותו את דבר הנס אשר פעל עבורם ה'חפץ חיים' ב'קבלה' על תוספת שבת, מיד הוציא להם מכיסו ואמר להם הא לכם 'הוצאות הדרך' סעו נא לוויילנא להראות את התינוק ל'רופא המומחה' שהייתם אצלו - שיראה את נפלאותיו ית'. אך כאשר ראה הרופא מוויילנא את התינוק זעק ואמר, אין זה התינוק שהיה אצלי כי המום היה חשוך כל מרפא, אך הם אמרו לו הרי זה בנינו ה'יחיד' וסיפרו לו את דבר היותם אצל ה'חפץ חיים', אמר להם תדעו שה'חפץ חיים' פעל 'יש מאין'... אמרה בעלת הבית, המבין אתה מדוע לא אמצא מרגוע עד שאראה את 'בעל הבית' יושב בבית ומקבל פני שבת בזמן מוקדם (הגר"ש קפלן סיפר עובדא זאת כשבועיים לפני פטירתו).

וכבר אמר הגר"ז סורוצקין זצוק"ל (הדעה והדיבור רפד - רפה) על נוסח התפילה במוסף דשבת 'טועמיה חיים זכו', כי כאשר אנו מגישים לאורח מיני מאכל - במה נדע אם הם ערבים לחיכו, אם יבקש מבעה"ב הב לי עוד ממאכל זה... אף גבי שבת כן, בזה גופא שהוא מוסיף על השבת מלפניה ולאחריה הרי הוא כמוסר מודעה שמצא טעם טוב וערב בשבת, וע"כ יבוא על שכרו משלם. ומהו שכרו 'חיים זכו' - חיים נצחיים לעתיד לבוא ליום שכולו שבת, ונמצא ששכרו על השבת (בעוה"ז) הוא שבת.

באר הפרשה - ענין תוספת שבת

שבת, מכפרים אנו על אותו החטא (הקדמה תחת הקדמה), וממילא פטורים אנו מעונש המיתה הנגזר בנינו. והוא היינו יום השבת עצמו יתן מעדני מלך - מעדנים רוחניים הנשפעים ביום קדוש זה בלי שיעור וגבול.

ואף לאחר חייו יעמוד לו הדבר לזכות, כמו שכתב ה'תולדות יעקב יוסף' זי"ע בשם מרן הבעש"ט הק' זי"ע, (בסוף ה'תולדות, הובא בבעש"ט עה"ת בראשית אות ע"ט) בש"ס (כתובות קג:) חשיב דברים שהעושה אותן ניצול מחיבוט הקבר וחד מהם 'מת בערב שבת סימן יפה לו', והקשה 'מורי' הרי כוונת הש"ס להשמיענו 'עצה ותקנה' מה יעשה האדם ויניצל מחיבוט הקבר. ומה 'תקנה' היא זו, וכי ביד האדם לבחור למות בערב שבת. אלא ביאר הבעש"ט, שהוא מוסר גדול, שימות בערב שבת' - שיפנה עצמו מכל עסקי עולם הזה כאילו מת כדי לעשות הכנה לשבת, ובוזה ניצול מחיבוט הקבר.

מזוני - הרה"ק הר"ן מלעכאוויטש זי"ע (הובא בדברי שמואל' ליקוטים אות ו) אמר על הפסוק (בראשית מט, ב) 'מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך', שהנה עצם יום השבת קודש הוא כולו רוחני ואינו משפיע השפעות גשמיות, אך העצה לזכות לרוב טובה וברכה בהאי עלמא, לקיים 'תוספת שבת'ה, ומרומז בפסוק הנ"ל כי האותיות שאחר אותיות א"ש"ר הם ש"ב"ת' (אחר א'-ב, אחר ש'-ת, ואחר ר'-ש), וזהו אומרו מאשר - שהם האותיות הקודמות לשבת ומרמזו על השעות שקודמים ליום השבת, מהם נעשה שמנה לחמו יזכה לפרנסה מרובה ויטריפהו הבורא לחם חוקן בריווח ובכבוד, אך

ה. כתב ב'שם אליעזר' להרה"ק מביקסאד זי"ע לבאר את 'כפל הדברים' שבלשון הפסוק (ויקרא כד, ח) 'ביום השבת ביום השבת יערכנו', שכוונת הכתוב לומר ביום - כשעדיין הוא עומד ביום השישי יענה ויאמר השבת - כבר הגיע זמן שבת, ומזדרז עד מאד לקבל השבת מבעוד יום, וגם 'ביום השבת' השני מדבר בענין זה - שביום השבת עצמה בבוא זמן 'צאת השבת' יענה ויאמר - השבת, עדיין השבת עמנו ואינו ממחר לצאת מן השבת, הרי יערכנו - מזה ראייה שהוא מעריך ומחשיב עד מאד את יום השבת קודש, לזה תחזור גם השבת לקיים בו יערכנו - כלומר, שהשבת תעריך אותו להשפיע עליו שפע רוב פרנסה וכל משאלותיו כשר וגדול, שהרי מבית המלוכה מפרנסים את השר יותר מחייל פשוט...

ו. אמר הרה"ק רמ"מ מרימנוב זי"ע (עטרת מנחם בשם הגאון מפלונסק) על דברי חז"ל (שבת קיח.) 'עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות', שהאדם העושה שבתו בעת שעדיין חול, בהוסיפו מחול על הקודש, נפתחין לו שערי פרנסה ושוב לא יצטרך לבריות.

וכפי שאמר הרה"ק מלעכוויטש זי"ע (מובא בספר 'תורת אבות'), לו היו הבעלי בתים שומעים לי, היו נוהגין בביתם 'תוספת שבת' כראוי, וממילא לא ידעו הפסד ומחסור בכל ימות השבוע.

וכך כתב בספר 'תולעת יעקב' (סוד השבת אות ו) שהמוסיף מחול על הקודש הרי הוא מרחיב בזה את גבולות הקדושה, וממילא ינהגו בו מן השמים במידה כנגד מידה וירחיבו לו את כל הצטרכויותיו בריווח, ועליו הכתוב אומר (תהלים קיט, מה) 'ואתהלכה ברחבה'.

ואמר הרה"ק מווארקא (הובא בשש"ק ח"א אות תכח) שאמרו בזוה"ק על הפסוק 'וקראת לשבת עונג' דקאי על תוספת שבת. ולכאורה צריך ביאור מה ענין תוספת שבת לפסוק זה, אלא משום שנאמר לשון קריאה, ואין אדם 'קורא' למי שעומד בסמוך אליו, אלא להעומד במופלג ממנו, כמו כן, לא יקבל האדם את השבת כשהיא קרובה וכבר נטו צללי ערב לבוא, אלא 'וקראת לשבת' בעוד היום גדול כשהיא מופלגת מאתו.